

NOTA AAN DE VLAAMSE REGERING

Betreft: - Voorontwerp van decreet tot regeling van de talen waarin notariële akten aangeboden en meegedeeld worden aan het bevoegde kantoor van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie of andere bestuurlijke overheden en tot wijziging van artikel 3 van het wetboek van 30 november 1939 der registratie-, hypotheek- en griffierechten
- Principiële goedkeuring

1. INHOUDELIJK

1 Situering van de nota

De Vlaamse Rand is een buitenbeentje rondom onze hoofdstad. Onder andere vanwege de nabijheid van de grootstad wordt de streek geconfronteerd met een specifieke problematiek van ontnerlandsing en internationalisering. De hoge migratiedruk heeft negatieve gevolgen voor het sociale weefsel. Net daarom voert de Vlaamse overheid een gastvrij, maar ook kordaat, integratiebeleid dat zich richt op de integratie van anderstalige nieuwkomers.

Traditiegetrouw besteedt het Vlaams regeerakkoord een uitvoerig luik aan de Vlaamse Rand, met de ambitie om het onthaal- en integratiebeleid te enten op een duidelijk taalbeleid en een duidelijke taalwetgeving: "Op basis van onze bevoegdheden om het taalgebruik in bestuurszaken te regelen treffen we een decretale regeling voor het taalgebruik bij de opmaak van notariële akten."

Voorliggend voorontwerp van decreet geeft uitvoering aan deze ambitie.

2 Context

De huidige praktijk inzake notariële akten staat immers nogal haaks op de uitgangspunten van het Vlaams onthaal- en integratiebeleid. We heten anderstaligen hartelijk welkom maar vragen daarom meteen ook respect voor het Nederlandstalige karakter van de Vlaamse Rand en voor officiële, wettelijke eentaligheid.

Voor veel nieuwkomers is de aankoop van een woning of grond de allereerste officiële handeling in de Vlaamse Rand en de allereerste kennismaking met de overheid. Dan is het uitermate contradictorisch dat diezelfde overheid, of de vertegenwoordigers ervan, anderstalige formele documenten aanvaarden als volledig rechtsgeldig en zelfs op gelijke voet laten staan met Nederlandstalige versies. Nochtans is dat de praktijk.

Vaak worden notariële akten aan de bevoegde kantoren van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie aangeboden in een andere taal dan het Nederlands. Hetzelfde geldt voor notariële akten die worden meegedeeld aan bestuurlijke overheden (zoals bijvoorbeeld in het kader van het aanbieden van een voorkooprecht). In de praktijk hebben deze anderstalige documenten exact hetzelfde statuut als de Nederlandstalige versie. Aldus geeft de overheid in wat dikwijls de allereerste kennismaking is, de facto aan nieuwkomers het signaal van officiële meertaligheid.

De thans geldende taalwetten en taaldecreten bieden geen duidelijk kader voor het aanbieden en meedelen van de notariële akten aan de bevoegde kantoren van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie en de bestuurlijke overheden.¹ Minstens moet vastgesteld worden dat de geldende taalwetgeving niet afdoende afgestemd is op de opdeling van België in vier taalgebieden (artikel 4 van de Grondwet) en onvoldoende waarborgen biedt dat notariële akten in het homogeen Nederlandse taalgebied effectief in de Nederlandse taal aangeboden en meegedeeld worden. Aldus ontsnapt het aanbieden en meedelen van notariële akten aan de toepassing van de taalwetgeving in bestuurszaken en de handhaving ervan.²

De registratie van notariële akten in het homogeen Nederlandse taalgebied schept nog problemen: als deze akten niet in de taal van het taalgebied worden aangeboden, wordt de nodige taalkennis verondersteld van ambtenaren die de overschrijving doen. Men moet zich immers toch minstens kunnen vergewissen van de inhoud en conformiteit van de akten die worden aangeleverd. Nochtans kan dergelijke taalkennis van geen enkele ambtenaar in kwestie vandaag wettelijk vereist worden en dus ook niet verwacht worden. Het probleem stelt zich zowel voor de overschrijving als voor de inschrijving of kantmelding op de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie wanneer de notariële akte niet aangeboden wordt in de Nederlandse taal. Bovendien wordt het doel van de hypothecaire publiciteit niet bereikt.

Het voorontwerp van decreet beoogt tegemoet te komen aan deze problemen. Het beoogt vooreerst de Nederlandse taal te beschermen en te stimuleren in het homogeen Nederlandse taalgebied met het oog op het behoud van de door de Grondwet gewaarborgde principiële eentaligheid van het homogeen Nederlandse taalgebied. Dit voorontwerp situeert zich binnen het kader van artikel 4 van de Grondwet dat België in vier taalgebieden verdeelt en de grondwettelijke waarborg vormt van de voorrang van de taal van het eentalige taalgebied en van de gelijkheid van beide talen in het tweetalige gebied Brussel-Hoofdstad.³

Het voorontwerp waarborgt bovendien dat de personeelsleden ambtenaar die de akten aangeboden of meegedeeld krijgt, de taal zelf begrijpt. Tevens wordt het doel van de hypothecaire publiciteit beter gevrijwaard.

3 Samenvatting van de inhoud van de nieuwe regelgeving

Het voorontwerp van decreet bevat een verplichting om notariële akten in het Nederlands aan te bieden aan het bevoegde kantoor van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie waarvan het ambtsgebied zich uitstrekt over het Nederlandse taalgebied. Eenzelfde verplichting geldt voor het meedelen van notariële akten aan bestuurlijke overheden.

¹ Zie C. DE BUSSCHERE, *Nieuwe taalwetten in verband met het notarisambt en notariële akten. Het impact van de grondwetswijziging van 1970 en 1980*, Antwerpen, Kluwer, 1981, 205 pg.

² Het decreet van 30 juni 1981 houdende aanvulling van de artikelen 12 en 33 van de bij koninklijk besluit van 16 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van talen in bestuurszaken biedt evenmin een afdoende kader om deze problematiek het hoofd te bieden.

³ A. ALEN en K. MUYLLE, *Handboek van het Belgisch Staatsrecht*, Mechelen, Kluwer, 2011, nrs. 290; T. DE PELSMAEKER, L. DERIDDER, F. JUDO, J. PROOT en F. VANDENDRIESSCHE, *Taalgebruik in bestuurszaken*, Brugge, die Keure, 2004, 16-18; J. VANDE LANOTTE en G. GOEDERTIER, *Handboek Belgisch Publiekrecht*, Brugge, die Keure, 2010, nr. 1530 en J. VELAERS, "Het gebruik van de talen" in G. VAN HAEGENDOREN en B. SEUTIN (eds.), *De bevoegdheidsverdeling in het federale België*, Brugge, die Keure, 2001, 9-38. Zie ook GwH 5 oktober 2011, 147/2011, B.6.1.

Als de notariële akten niet in het Nederlands zijn opgesteld, voorziet het voorontwerp erin dat een beëdigde Nederlandse vertaling toegevoegd moet worden. Indien de notariële akten niet in het Nederlands zijn opgesteld, beperkt het voorontwerp zich aldus tot het opleggen van de verplichting om een beëdigde Nederlandse vertaling van zijn akte aan te bieden aan het bevoegde kantoor van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie of mee te delen aan de bestuurlijke overheid.

De gemeenschappen kunnen overeenkomstig artikel 129, §1, van de Grondwet bij decreet het taalgebruik regelen voor de bestuurszaken, het onderwijs en de sociale betrekkingen. Het is op deze grondwettelijk voorziene beperking van de taalvrijheid dat het voorliggend voorontwerp van decreet zich ter zake steunt.

Aangezien taalvrijheid de regel is en beperkingen ervan de uitzondering⁴, beoogt het voorliggend voorontwerp van decreet de vooropgestelde doelstellingen te bereiken op een wijze die niet verder gaat dan strikt noodzakelijk is.

Zo verplicht het voorliggend voorontwerp van decreet particulieren niet om overeenkomsten op te stellen in het Nederlands. Zij kunnen hun overeenkomst opstellen in een andere taal dan het Nederlands zodat de vorming van een vrije en geïnformeerde wilsovereenstemming tussen partijen volledig gevrijwaard blijft. Het voorliggend voorontwerp van decreet beperkt de taalvrijheid in “de private sfeer” zoals beschermd door artikel 30 van de Grondwet aldus op geen enkele wijze. Het belemmert de Europese en intra-Belgische beginselen van vrij verkeer ook gezinszins.

Het thans voorliggende voorontwerp van decreet verplicht notarissen evenmin om akten te verlijden in het Nederlands. Dit betekent aldus dat het de notaris vrij staat om de akte te verlijden in de taal die hij wenst, maar dat hij gehouden is de akte in het Nederlands aan te bieden en mee te delen, hetzij omdat de akte in het Nederlands is opgesteld, hetzij via een beëdigde vertaling.

Voor wat de artikelsgewijze toelichting wordt er verwezen naar de memorie van toelichting.

2. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE BEGROTING VAN DE VLAAMSE GEMEENSCHAP

Het voorliggend voorontwerp van decreet heeft geen budgettaire weerslag op de begroting van de Vlaamse gemeenschap.

Het gunstig advies van de Inspectie van Financiën werd verleend op 12 november 2018. De Inspectie van Financiën is van oordeel dat er een zekere kost zal zijn doordat de ambtenaren die belast zijn met het toezicht op de naleving van het decreet van 19 juli 1973 tot regeling van het gebruik van de talen voor de sociale betrekkingen tussen de werkgevers en de werknemers, alsmede de door de wet en de verordeningen voorgeschreven akten en bescheiden van de ondernemingen, eveneens belast worden met het toezicht op de naleving van dit voorontwerp van decreet. De Inspectie van Financiën begrijpt uit te nota wel dat de Vlaamse minister geen bijkomende personeels- of werkingsmiddelen zal vragen om dit toezicht te verzekeren. In die zin meent de Inspectie van Financiën dat inderdaad gesteld kan worden dat dit voorontwerp van decreet geen budgettaire impact heeft zodat het akkoord van de minister, bevoegd voor de begroting, niet vereist is.

⁴ T. DE PELSMAEKER, L. DERIDDER, F. JUDO, J. PROOT en F. VANDENDRIESSCHE, *Taalgebruik in bestuurszaken*, Brugge, die Keure, 2004, 3 en 5; J. VELAERS, “Het gebruik van de talen” in G. VAN HAEGENDOREN en B. SEUTIN (eds.), *De bevoegdheidsverdeling in het federale België*, Brugge, die Keure, 2001, 7 en 51 en J. VELAERS en M. ADAMS, “Taalrechten, taalvrijheden en taaldwang in de multiculturele samenleving” in *Recht en verdraagzaamheid in de multiculturele samenleving*, Antwerpen, Maklu, 1993, 169-188. Met verwijzing naar arrest RvS, afdeling Bestuursrechtspraak, nr. 3.102, 27 januari 1954; arrest RvS, afdeling Bestuursrechtspraak, nr. 5.504, 19 februari 1957 en arrest RvS, afdeling Bestuursrechtspraak, nr. 40.946, 4 november 1992.

3. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP DE LOKALE BESTUREN

Het voorliggend voorontwerp van decreet heeft geen verzwarende weerslag op het personeel of de werkingsuitgaven van de lokale en provinciale besturen, en geen invloed op de ontvangsten.

4. WEERSLAG VAN HET VOORSTEL OP HET PERSONEELSBESTAND EN DE PERSONEELSBUDGETTEN

In artikel 7 van het voorontwerp van decreet wordt bepaald dat de Vlaamse Regering de personeelsleden aanduidt die belast zijn met het uitoefenen van het toezicht op de naleving van het decreet.

Dezelfde personeelsleden die belast zijn met de naleving van het decreet van 19 juli 1973 tot regeling van het gebruik van de talen voor de sociale betrekkingen tussen de werkgevers en de werknemers, alsmede de door de wet en de verordeningen voorgeschreven akten en bescheiden van de ondernemingen zullen eveneens belast worden met de naleving van het voorliggend voorontwerp decreet. Er zal geen bijkomend personeel worden gevraagd om dit toezicht te verzekeren.

Hierdoor zal de kost van het voorontwerp van decreet beperkt blijven.

5. KWALITEIT VAN DE REGELGEVING

1 Het bijgaande voorontwerp van decreet werd aangepast aan het wetgevingstechnisch en taalkundig advies nr.2018/501 van 12 november 2018.

2 Het voorontwerp valt buiten het toepassingsgebied van de reguleringssimpactanalyse (RIA) aangezien er geen vrije beleidsruimte bestaat. Dit voorontwerp van decreet vloeit immers voort uit regeerakkoord (zie punt 1, situering van de nota).

6. VOORSTEL VAN BESLISSING

De Vlaamse Regering beslist:

1° haar principiële goedkeuring te hechten aan het bijgaande voorontwerp van decreet tot regeling van de talen waarin notariële akten aangeboden en meegedeeld worden aan het bevoegde kantoor van de Algemene Administratie van de Patrimoniumdocumentatie of andere bestuurlijke overheden en tot wijziging van artikel 3 van het wetboek van 30 november 1939 der registratie-, hypotheek- en griffierechten;

2° de Vlaamse minister, bevoegd voor de Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn:

1.1. te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (met het verzoek het advies mee te delen binnen een termijn van 10 werkdagen);

1.2. te machtigen te beoordelen of voornoemd advies aanleiding kan geven tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurd tekst;

1.3. te gelasten over voornoemd voorontwerp van decreet het advies in te winnen van de Raad van State binnen een termijn van ten hoogste dertig dagen, met toepassing van artikel 84, §1,

eerste lid 2°, als van de gecoördineerde wetten op de Raad van State als de Vlaamse minister oordeelt dat voornoemd advies geen aanleiding geeft tot aanpassing van de heden door de Vlaamse Regering principieel goedgekeurde tekst.

De Vlaamse minister van Mobiliteit, Openbare Werken, Vlaamse Rand, Toerisme en Dierenwelzijn

Ben WEYTS

Bijlagen:

- het principieel goed te keuren voorontwerp van decreet;
- het advies van de Inspectie van Financiën.